

Försättsblad till skriftlig tentamen vid Linköpings Universitet

Datum för tentamen	2024-01-13
Sal	U14 (20) U4 (20) U7 (2) U10 (9)
Tid	14-18
Kurskod	TSFS17
Provkod	TEN1
Kursnamn	Elkraftsystem
Institution	ISY
Antal uppgifter som ingår i tentamen	6
Antal sidor på tentamen (inkl. försättsbladet)	5
Jour/kursansvarig	Lars Eriksson
Telefon under skrivtid	013-284409
Besöker salen ca.	15 och 17
Tillåtna hjälpmedel	Kursens bifogade formelblad. Miniräknare
Övrigt	Betygsgränser: 20 poäng = 3 30 poäng = 4 40 poäng = 5

Uppgift 1.

En fabrik är kopplad till trefasnätet med ($f=$) 50Hz, ($U_H=$) 400 V. Förbrukningen på 40 kW utgörs i huvudsak av elektriska maskiner som har en effektfaktor på 0.7 ind. Parallellt med maskinerna i fabriken finns ett kondensatorbatteri bestående av tre lika stora D-kopplade kondensatorer på vardera 120 μ F. Man ser en 50% tillväxt av försäljningen framför sig och planerar att investera och sätta in ytterligare en maskin som kommer att kräva en effekt på 20 kW och med effektfaktorn 0.65 ind.

- Hur stor ström drar de elektriska maskinerna i den befintliga anläggningen? (1 poäng)
- Hur stor ström kommer anläggningen att dra från nätet efter investeringen och vad blir effektfaktorn för hela anläggningen? (4 poäng)
- Rita fasdiagrammet för fabriken komponenter. (2 poäng)
- Hur stor kondensatorbank (i kVAR) behöver man lägga till för att fullständigt faskompensera den nya fabriken? (2 poäng)
- Vad blir strömmen om fabriken är fullständigt faskompenserad efter expansionen? (1 poäng)

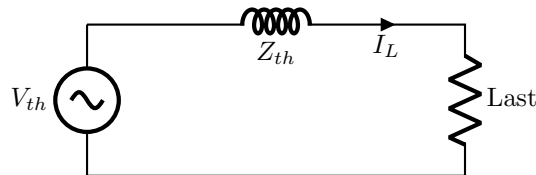
Uppgift 2.

En kabel avsedd för 400 kV luftledningar har följande data vid förlustfri överföring: $X'_L = \omega L' = 0.271$ [Ω/km], och $Y'_C = \omega C' = 4.33$ [$\mu\text{S}/\text{km}$].

- Är karaktäristiska impedansen beroende av ledningens längd? (1 poäng)
- Hur stor är ledningens SIL? (3 poäng)
- Om man har $R' = 0.028$ [Ω/km] hur lång behöver ledningen vara för att ledningens resistans skall bli lika stor som den karaktäristiska impedansen? (1 poäng)

Uppgift 3.

En fabrik matas från en 10 kV buss genom en luftledning och en trefas-transformator. Den elektriska belastningen i fabriken består av en datorserver hall och några produktionsmaskiner som drivs av induktionsmotorer. Vid 400 V drar denna belastning en ström på 250 A med en effektfaktor på 1, dvs fabriken är faskompenserad. Strömmen in i fabriken är konstant och oberoende av spänningen. Nedan visas det Thevenin-ekvivalenta systemet uttryckt i per enhet för en fas. Ta fram spänningen över lasten i både per enhet och i V. Använd följande värden: $V_{th} = 1$ pu, $Z_{th} = j 0.15$ pu. Börja med att först ange stömmen genom lasten i per enhet om $Z_{base,2} = 0.6 \Omega$. (6 poäng)

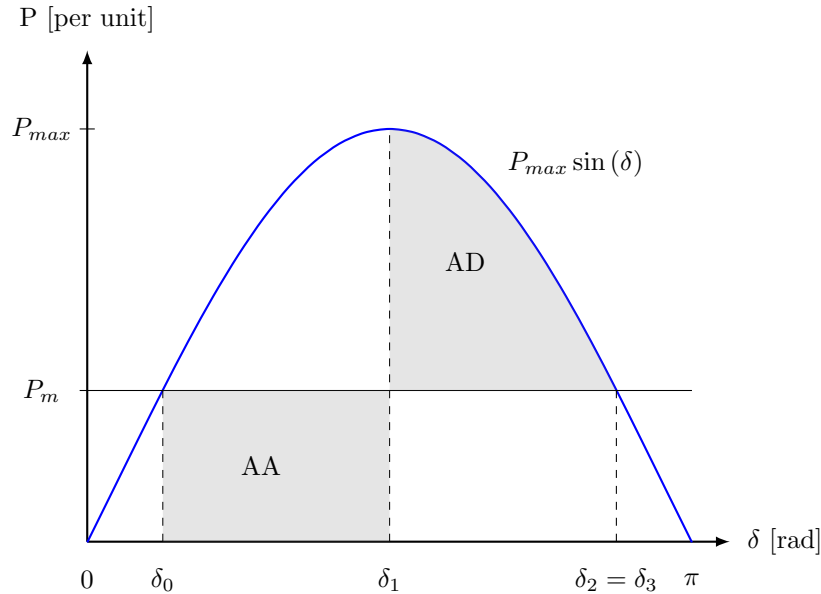

Figur 1: Thevenin-ekvivalent till uppgift 3.

Uppgift 4.

För en generator så kopplar Swing equation och Equal-area kriteriet ihop accelerationen och retardationen under och efter ett felfall för en generator. Under AA så accelererar maskinen och under AD så bromsas maskinen (decelerate). δ_2 är vinkeln när maskinen vänder, om den vinkeln är mindre än $\delta_3 = 180 - \delta_0$ så hinner maskinen vända innan stabilitetsgränsen δ_3 är nådd. Om den inte hinner vända så kommer maskinen att fortsätta accelerera okontrollerat om inget görs, och man måste koppla ur den och synkronisera om den med nätet. I denna uppgift skall vi se ur länge en maskin kan vara bortkopplad innan vi måste utföra en synkronisering. Vid gränsen är $\delta_2 = \delta_3 = 180 - \delta_0$.

Synkrogeneratoren är initialt i drift i det stabila tillståndet med δ_0 med $P_{mpu} = 1$ när en tillfällig kortslutning till jord sker. Tröghetskonstanten för generatoren är $H=3.0$ per enhet-sekunder på systembasen. Antag att nätets effekt P_{mpu} förblir konstant under störningen. Antag också att nätfrekvensen är 50 Hz så att $\omega_{pu}(t) = 1.0$ i svängningsekvationen. $P_{epu}(\delta) = P_{max} \sin(\delta) = 2.4 \sin(\delta)$ per enhet.

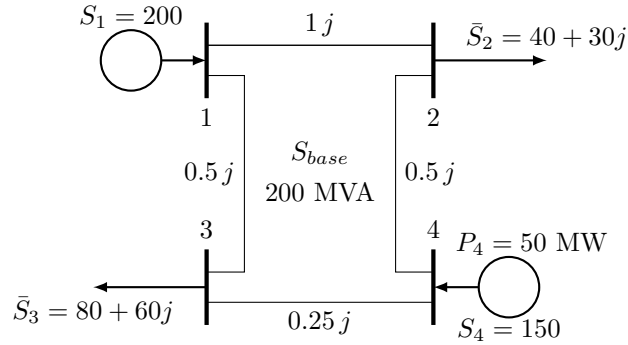

Figur 2: Figur till Uppgift 5, om illustrerar Equal Area kriteriet för.

- Vad är vinkeln δ_0 ? (1 poäng)
- Hitta gränsen för stabilitet. Ställ upp uttrycken för AA och AD som funktion av δ_1 , sätt AA=AD och lös ekvationen för δ_1 ? (4 poäng)
- Ställ upp svängningsekvationen och integrera den för att få ut den tid som ger δ_1 . (6 poäng)
- Hur många perioder i 50 Hz systemet klarar generatoren av att vara borta utan att nå stabilitetsgränsen? (1 poäng)

Uppgift 5.

Betrakta enlinjeschemat i Figur 3 nedan. Impedanserna är angivna i per enhet. De skenbara effekterna har enheter MVA, och värdena som är angivna för generatorerna är deras kapacitet från märkplåtarna. Generatorernas spänningar är lika $V_1 = V_4 = 1$ pu.

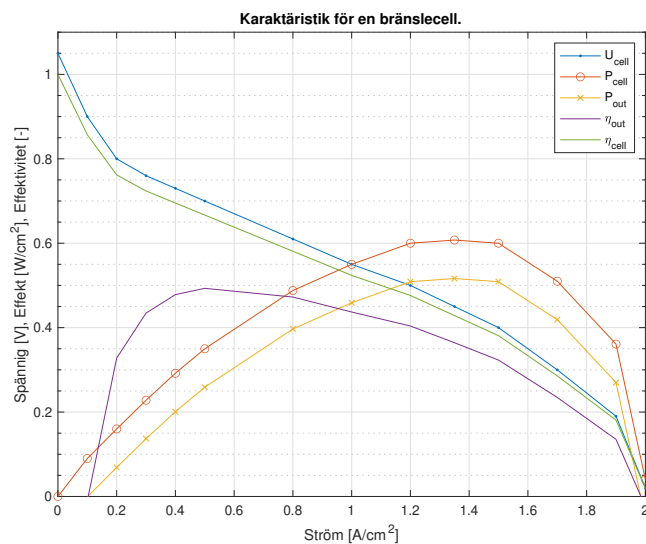
Figur 3: Figur över enlinjeschema till Uppgift 6.

- Sätt upp admittansmatrisen i per enhet för systemet. (5 poäng)
- Klassificera bussarna som *slack buss*, *PV-buss* eller *PQ-buss*. (2 poäng)
- Avgör för varje buss om spänningen storlek och fasvinkel är kända eller inte. (1 poäng)
- Avgör för varje buss om totalt tillförd aktiv och reaktiv effekt är känd eller inte. (1 poäng)
- Uppfyller systemet enkelfels kriteriet (N-1), med avseende på bortfall av en generator. (2 poäng)

Uppgift 6.

En bränslecell är karakteriserad genom polarisationsdiagrammet i figuren nedan, karakterisering är för en cell och strömmen är uttryckt per cm^2 . En stack som använder dessa celler består av av 350 seriekopplade celler som vardera har arean 400 cm^2 .

- Vilken är den maximala spänningen från stacken? (1 poäng)
- Vad är stackens ström och spänning vid stackens maximala effekt, samt vad är den maximala effekten från stacken? (3 poäng)
- Vad är bränslecellssystemets maximala uteffekt, dvs efter vi tagit bort effekten P_{aux} som pumpar och fläktar tar från systemet? (2 poäng)

Figur 4: Bränslecellsdata för uppgift 6. Cell betecknar cellen, och out är vad som fås ut från cellsystemet när pumpar och fläktar räknas in.